

Eskilstuna
kommun

Vilket intresse finns det bland ungdomarna att delta i en idrottsförening eller att ägna sig åt andra former av fysisk aktivitet?

EN KOMPLETTERANDE STUDIE FRÅN
UNG LIVSSTIL I ESKILSTUNA 2019/2020

Stig Elofsson & Elin Karlberg

Ung livsstil

ISBN 978-91-987308-1-4
Eskilstuna kommun, kultur- och fritidsförvaltningen
eskilstuna.se
Ung Livsstil
unglivsstil.org

Abstrakt

Den här rapporten behandlar tre problemställningar – som kan ses som centrala med utgångspunkt från kommunens satsningar på idrottsförening och att få fler ungdomar fysisk aktiva. Den första handlar om intresset för att vara med i idrottsförening och att ägna sig åt andra former av fysisk aktivitet. Den andra gäller deltagande. Speciellt intressant är det här att studera hur många av de intresserade som deltar i/ägna sig åt de olika aktiviteterna. Den tredje problemställningen – inriktad mot kommunens strävan efter att få ungdomar att stanna kvar i idrottsförening – handlar om att studera hur många som lämnar idrottsförening och vilka skälen är till att de slutar.

Materialet till analyserna har hämtats från den undersökning som Eskilstuna gjorde i högstadiet i samarbete med *Ung livsstil*. Denna undersökning bygger på ett slumpmässigt urval bland samtliga högstadiel elever – både från kommunala och fristående skolor – och ger därmed en representativ bild för samtliga elever i detta stadium¹. Undersökningen har gjorts genom en skriftlig enkät som eleverna fått besvara under en lektion. Sammantaget har denna enkät besvarats av 1366 högstadiungdomar med en svarsfrekvens på 84 %.

Om vi ser till intresset för att delta i olika former av fysiska aktiviteter är flest ungdomar – mer än hälften – intresserade av att ägna sig åt egen idrott/motion, gå på gym och att idrotta i förening minst en gång i veckan. Få – endast 10 % eller färre – är intresserade av skate/inlines och bland killarna gäller detta också dansskola och ridning. Ungefär 30 % är intresserade av att gå på utegym.

Intresset för att vara med i idrottsförening kombineras starkt med intresset för att delta i/ägna sig åt andra fysiska aktiviteter. De som vill vara med i idrottsförening är också mer intresserade av att delta i/ägna sig åt alla de övriga aktiviteterna. Ser vi till de som inte är intresserade av idrottsförening gäller både bland pojkar och flickor att från en tredjedel upp till 40 % vill syssla med egen idrott/motion samt besöka simhall och gym.

En analys av hur intresset för att vara med i idrottsförening – där inverkan från de enskilda variablerna kontrolleras för inverkan från övriga variabler som beskriver ungdomarnas sociala bakgrund – visar att det bland pojkar främst är förtroende för föräldrar och socioekonomisk bakgrund som direkt inverkar, bland flickorna blir dessa samband svagare. Allmänt tyder resultaten inte på att utländsk bakgrund i sig självt har en direkt inverkan på intresset för att vara med i idrottsförening. Det lägre intresset i denna grupp kan i stor utsträckning återföras till att fler bland dessa har lägre socioekonomisk bakgrund och att fler bor i områden med lägre socioekonomisk struktur.

Ser vi till deltagandet hos de som är intresserade kommer idrottsförening klart högst – 64 % av intresserade pojkar och 61 % av intresserade flickor är med. Bland pojkar ligger denna andel klart under genomsnittet bland andra kommuner medan det bland flickor ligger nära genomsnittet. Vi sidan av detta är nyttjandet högt när det gäller näridrottsplats - kring häften av de intresserade har besökt någon sådan minst en gång per vecka – och när det gäller egen idrott/motion – något under

¹ I urvalet ingår dock ej elever från särskoleklasser.

hälften. I övrigt är nyttjandet bland de intresserade lågt dock något högre när det gäller skate/inlines och bland flickor för dansskola.

En jämförelse mellan de som är med i idrottsförening och de som inte är det visar att nyttjandet av övriga fysiska aktiviteter är högre bland de som är med i idrottsförening. Vi finner inga aktiviteter som specifikt fångar upp ungdomar som står utanför idrottsrörelsen. De aktiviteter som trots allt fångar upp ganska många ungdomar som inte är med i idrottsförening är egen idrott/motion – speciellt bland flickor – samt näridrottsplatser och gym bland pojkarna. Det är också bland pojkar relativt många som har nyttjat utegym.

En analys av sambandet mellan social bakgrund och medlemskap i idrottsförening för de intresserade visar att denna har en klar direkt påverkan. Alla de sociala bakgrundsvariablerna har var för sig en direkt inverkan på deltagandet. Här framträder två motpoler. Högst är nyttjandet bland de som bor med bägge föräldrar, har hög socioekonomisk bakgrund samt svensk bakgrund och inte bor i låginkomstområden. I motsats är deltagandet bland intresserade speciellt lågt bland de som inte bor med bägge föräldrar, har låg socioekonomisk samt utländsk bakgrund och bor i låginkomstområdena. Då detta handlar om direkt inverkan - efter kontroll för inverkan från övriga variabler – innebär detta att arbetet för att göra nyttjandet mer jämlikt måste arbeta utifrån ett brett perspektiv.

Om vi ser till den tredje problemställningen – hur många som lämnat idrottsförening under de senaste två åren och varför de gjort det – kan vi konstatera att ungefär en femtedel lämnat idrottsförening under de senaste två åren. Nivån ligger här nära genomsnittet bland andra kommuner och Eskilstuna skiljer alltså inte ut sig på något speciellt sätt. Bland pojkar är detta vanligare hos de som har utländsk bakgrund medan de sociala skillnaderna i övrigt är ganska begränsade. Bland flickorna är bilden mer komplex. Flickor med en ensam mamma lämnar idrottsförening i något högre utsträckning liksom de som endast har förtroende till endast en förälder. Flickor med lägre socioekonomisk bakgrund lämnar idrotten i mycket högre utsträckning än de som har högre. Skillnaden är betydande – det är mer än dubbelt så vanligt. Det är också klart vanligare att första generationens invandrarflickor lämnar idrottsförening än övriga.

Flickor från låginkomstområden lämnar idrotten i ungefär dubbelt så hög utsträckning som flickor i andra boendeområden. Detta visar på att man måste arbeta mångsidigt för att söka få flickor att stanna kvar i idrottsförening, inte minst med en inriktning mot de som har utländsk bakgrund.

När det gäller skälen till att ha slutat i idrottsförening finns likheter och olikheter mellan de som lämnat idrottsrörelsen och de som är kvar. Inte förvånande dominerar skälen ”att man bytt klubb” och ”att man endast har tid för en förening” bland de som slutat men fortfarande är kvar i någon idrottsförening.

Ser vi till gruppen som lämnat idrottsrörelsen är bland pojkar ”att träningstider inte passar” liksom ”att det är för mycket tävling” högre bland de som lämnat. Bland flickorna är det fler bland de som lämnat som tar upp ”att de tröttnat” (en liknande skillnad men mindre finns även bland pojkarna), ”att man själv tycker att man inte platsar”, ”att det är för mycket tävling” samt ”att det är för dyrt”. Av intresse är att skillnaderna mellan de båda grupperna är små när det gäller ”att ledare inte tycker att

man platsar” – mycket få anger överhuvudtaget detta – liksom ”att ledare toppar laget”. När det gäller ”dåliga ledare” tas detta också upp i ungefär lika stor utsträckning bland flickorna medan detta bland pojkar oftare tas upp av de som fortfarande är kvar inom idrotten.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte.....	1
Material och metod.....	3
Undersökningsgruppen	3
Vill vara med i idrottsförening respektive delta i andra former av fysisk aktivitet	3
Medlemskap i idrottsförening	3
Deltagande i andra former av fysisk aktivitet.....	4
Hur många lämnar idrottsförening och varför	5
Familjesituation	5
Mått på socioekonomisk bakgrund	5
Mått på svensk och utländsk bakgrund.....	7
Typ av bostadsområde	7
Jämställdhet och jämlikhet - kön och intersektionalitet	8
Statistiska metoder	8
Intresset för att ägna sig åt/delta i idrottsförening och andra former av fysisk aktivitet.....	9
Deltagande i idrottsförening och andra former av fysisk aktivitet.....	13
Vilka lämnar idrottsförening och varför?.....	18
Sammanfattning.....	22
Referenser	25
Bilaga	27

Inledning

Eskilstuna anger i sin årsplan att man prioriterar idrott både för bredd och elit bland flickor och pojkar med ett tydligt fokus på att skapa förutsättningar för breddidrott, motion, rörelse och lek. Ungdomar ska ges rimliga förutsättningar för att kunna delta på lika villkor oberoende av kön eller ekonomi. Resurserna ska fördelas både jämställt och rättvist eftersom samhället har ett ansvar för att jämna ut ekonomiska ojämlikheter. Man konstaterar att allt färre flickor och killar är aktiva i idrottsförening och för att skapa bra mötesplatser samt att få fler barn och ungdomar fysiskt aktiva behöver utvecklingen att skapa platser för spontana aktiviteter utvecklas. Till pågående aktiviteter hör arbete med en infrastruktur som bidrar till spontan och icke organiserad idrott såsom gym, spontanidrottsplatser (allaktivitetsparker) och näridrottsplatser. I de övergripande målen är barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt flickor med utländsk bakgrund speciellt prioriterade grupper.

Syfte

Med utgångspunkt från de mål Eskilstuna formulerat kring insatser för barn och ungdomar när det gäller idrott i vid mening finns det tre centrala perspektiv som kan studeras. Det första handlar om intresset för att vara med i idrottsförening och ägna sig åt andra former av fysisk aktivitet. Med tanke på idrottsföreningarnas centrala plats både i målen och när det gäller fysisk aktivitet bland ungdomar är det också här av intresse att närmar studera hur intresset för att ägna sig åt andra fysiska aktiviteter ser ut bland de som inte vill vara med i idrottsförening. Här finns eventuellt en potential för att öka den fysiska aktiviteten t ex genom att stödja verksamheter som intresserar dessa speciellt.

Det andra perspektivet handlar om deltagande och utövande. Hur många är aktiva? Som krav ställs här att man ska vara med i idrottsförening eller ägna sig åt olika aktiviteter minst en gång per vecka. Av speciellt intresse är det att undersöka hur många av de intresserade som ägnar sig åt/deltar i olika aktiviteter för att få en bild av hur det ser ut med möjligheterna att delta. Det kan finnas olika strukturella hinder men även – som vi konstaterat i andra undersökningar – personliga, inte minst faktumet att många har ett mycket brett fritidsintresse. De uppger att de är intresserade av att ägna sig åt fler aktiviteter än vad de rimligen kan hinna med minst en gång per vecka. För att få en bild av eventuella möjligheter att fånga upp ungdomar som inte är med i idrottsförening studeras denna grupp speciellt. I detta fall sätts gränsen för deltagande lägre – minst en gång de senaste fyra veckorna, ett lågt krav. Detta kan dock ge en bild av hur många som potentiellt kan fångas upp eller vid sidan av de som är med i idrottsförening genom satsningar på olika fysiska aktiviteter utanför idrottsrörelsen.

Det tredje perspektivet handlar om att söka få ungdomar att stanna kvar i idrottsförening. Även om många som slutar i en idrottsförening inte lämnar idrottsrörelsen - de kan t ex ha bytt klubb – är det cirka en femtedel som under de senaste två åren lämnat idrottsrörelsen. Frågan är vilka dessa är och vilka skälen är till att de slutar. Detta kan ge underlag för arbetet med att söka få ungdomar att stanna kvar i idrottsförening. Ett annat perspektiv är att närmare studera dessas intresse för och deltagande i andra former av fysisk aktivitet.

Ett alternativ är ju att de fortsätter med fysisk aktivitet utanför idrottsförening. Kanske kan ett alternativ vara att kommunen ger speciellt stöd till vissa sådana aktiviteter.

I samtliga analyser av de ovan presenterade problemställningarna presenteras resultat separat för pojkar och flickor. Det är rimligt att utgå från att det i många fall finns könsskillnader men dessa analyser ger också underlag för arbetet mot ökad jämställdhet.

I många fall finns det även skäl till att studera samband med ungdomarnas sociala bakgrund, dels för att få en djupare förståelse men också som underlag för arbetet mot ökad jämlikhet. I de fall sådana analyser görs studeras kopplingar till ungdomarnas familjesituation samt sociodemografisk och socioekonomisk bakgrund. Familjesituationen innefattar två mått – vilka de bor med samt förtroende till föräldrar. Det senare måttet torde ge en bild av relationen och kontakten med föräldrarna. Ungdomar som inte har förtroende till bägge föräldrar torde ha en mer problematisk relation – eventuellt ingen kontakt – med en eller båda föräldrar. Svensk/utländsk respektive socioekonomisk bakgrund samt typ av boendeområde – med hänsyn till dess socioekonomiska struktur ger en ytterligare bild av ungdomarnas sociala bakgrund.

Material och metod

Ung livsstil har sedan 1984 i en rad olika studier undersökt i vilken grad barn och ungdomar från olika socioekonomiska grupper har varit med i en idrottsförening, övrigt föreningsliv, gått på bibliotek, besökt fritidsgård, varit med i musikskolan/kulturskolan samt varit fysiskt aktiva. Sedan 2004 har vi även med frågor kring barns/ungdomars hälsa och livskvalitet². Målet med undersökningarna har varit att kunna studera barns och ungdomars levnadsvillkor i de olika kommunerna.

Studierna har i de flesta fall genomförts under lektionstid där eleverna fått besvara en enkät som främst innefattar frågor med givna svarsalternativ. En anställd från idrotts-, kultur- eller fritidsförvaltningen eller motsvarande alternativt Ung livsstil har varit närvarande i klasserna när enkäten fylldes i. Denna person har också introducerat enkäten för eleverna och samlat in enkäterna efter att de fyllts i. Har eleverna haft problem vid ifyllandet av enkäten har denne och lärarna hjälpt till att lösa problemet.

Undersökningsgruppen

Urvalet av undersökningsgrupper är slumpmässigt och utgår från uppgifter om samtliga elever - i såväl kommunala skolor som friskolor. Detta innebär att materialet ger en representativ bild av situationen för samtliga elever – dock ej de som går i grund- eller gymnasiesärskolan - i kommunen.

Undersökningen i Eskilstuna som genomfördes 2019 i högstadiet har besvarats av 1366 elever, motsvarande en svarsfrekvens på 84 %.

Vill vara med i idrottsförening respektive delta i andra former av fysisk aktivitet

Barnen/ungdomarna har i frågan *Hur många gånger i veckan skulle du VILJA göra följande på fritiden?* fått ange hur många gånger de skulle vilja ägna sig åt/delta i en rad fritidsaktiviteter med svarsalternativen ingen gång, 1 gång, 2 gånger, 3 gånger, 4-5 gånger samt 6 ggr eller mer.

Medlemskap i idrottsförening

Att mäta och följa upp barns och ungdomars deltagande i föreningsaktiviteter är problematiskt. Vad som är en föreningsaktivitet eller ej är inte alltid självklart för de svarande. Det är få forskare eller utredare som har diskuterat svårigheten med att i en enkät få korrekta svar på om ungdomar är med i en idrottsförening eller inte. Denna problematik är något de flesta forskare inte ens uppmärksammat eller diskuterat. Två undantag från detta har vi funnit. Per Nilsson har formulerat att han låter ungdomar själv avgöra vad som är en idrottsförening och SCB har i sina studier på 1980-talet och 1990-talet påtalat att de mäter föreningsliknande verksamhet (se nedan)³. I bägge fallen handlar det alltså om en omdefinition av vad som menas med att vara med i en idrottsförening.

² Frågor kring upplevd livskvalitet finns redan med i undersökningarna från början på 1990-talet

³ Även Britta Thedin Jakobsson diskuterar i samband med sin kvalitativa delstudie om vilka som stannar kvar i RF-idrotten hur hon har försökt skilja RF-idrotten från t.ex. deltagande i SATS, Se Thedin Jakobsson, **Vilka stannar kvar och varför?** sid. 61.

Det måste också noteras att forskare och utredare många gånger använder alternativa begrepp som organiserad idrott, idrott, idrottens, idrottsvanor, idrottande, fysiskt aktiva, utöva idrott och idrottsutövare när de presenterar resultat i samband med diskussioner kopplat till RF-idrotten.

Det är ganska ofta oklart vad som menas med dessa begrepp allmänt och när de ska ses som synonyma begrepp till RF-idrotten. Även Centrum för idrottsforskning (CIF) glider mellan begreppen idrottsvanor och medlemskap i en idrottsförening.

För att komma ifrån den ovan diskuterade problematiken har *Ung livsstil* sedan 1984 använt följande metod för att följa upp föreningsdriven verksamhet och/eller aktiviteter. Frågan som ställts till barn och unga lyder:

Är du medlem i någon/några idrottsföreningar/klubbar, kulturföreningar, organisationer, scouter eller något religiöst samfund?

(Om du är osäker om det är en förening du är med i när du utför din aktivitet så skriv ändå upp den här)

Nej Ja

Om ja, vilken/vilka föreningar/klubbar eller kyrkor är du med i, vad sysslar ni med för aktiviteter?

Med förening avses här en demokratiskt uppbyggd organisation. Exempel på en sådan organisation är en fotbollsförening eller en bordtennisförening. Oftast är denna lokala idrottsförening ansluten till ett förbund t.ex. svenska fotbollförbundet eller svenska bordtennisförbundet. Det är alltså de idrottsföreningar som kan få eller får ekonomiskt stöd från det offentliga som vi undersöker⁴.

I varje enkät har barnens och ungdomarnas svar granskats av forskningsgruppen Ung livsstil och anställda medarbetare på fritidsförvaltningar eller motsvarande. En allmän tendens är att ungdomar i alla skolstadier, men framför allt i gymnasiet, i allt högre grad sedan 1984 inte vet vad som är en idrottsförening eller förening. Barn och ungdomar upplever i allt högre grad att kommersiella gym är idrottsföreningar liksom att dansinstitutets och studieförbundens danskurser m.m. är föreningar. Många barn och ungdomar tror också att kulturskolan är en förening. Forskningsgruppen och de anställda vid kultur- och fritidsförvaltningarna har granskat samtliga enkäter utifrån ovan nämnda definition av förening som kan kopplas till bidragsgivande myndigheters och kommuners definition. De svar som inte faller inom denna ram har därmed inte räknats som medlemskap i förening. Det är framför allt eleverna i storstäderna som i allt mindre grad vet vad som är en förening. Det är också rimligt att anta att även vissa föräldrar inte kan skilja på förening och t.ex. studieförbundets dansverksamhet.

Deltagande i andra former av fysisk aktivitet

Uppgifter kring hur många som deltar i/ägnar sig åt andra former av fysiska aktiviteter har hämtats från frågan *Hur många gånger under de senaste 4 veckorna har du på fritiden (efter skolan) varit på/gjort följande?* Svartalternativen är: Ingen gång, 1 gång, 2 gånger, 3-4 gånger, 5-7 gånger 8-11 gånger samt 12 gånger eller mer.

⁴ Övrigt föreningsliv behandlas på likartat sätt. Se Blomdahl/Elofsson/Åkesson/Lengheden, **Segrar föreningslivet?**

Hur många lämnar idrottsförening och varför

Uppgifter kring hur många som lämnar idrottsförening utgår från svaren på frågan *Har du slutat i någon förening under de senaste 24 månaderna?* Först har här eleverna fått besvara denna fråga med ja, nej, därefter har de fått skriva ned vilken/vilka föreningar det handlar om. Svaren på denna senare fråga har därefter granskats av personer med kännedom om kommunens föreningsliv och i de fall det inte handlar om en förening i traditionell mening har svaret ändrats.

Efter detta har svaren kodats för föreningstyp och i det fall det handlar om en idrottsförening efter typ av idrott. I en följdfråga har eleverna sedan fått markera olika skäl till varför de slutat där de även under alternativet annat kunnat skriva ned skäl som inte finns med bland de uppräknade alternativen. Relativt få har här lämnat ett eget svar.

Vi bedömningen av hur många som lämnar idrotten är det viktigt att observera att fler av de som slutat i förening inte lämnat föreningslivet. Speciellt gäller detta för idrottsförening där det t ex kan handla om att man bytt klubb. Vi beräkningarna av andelen som slutat respektive lämnat förening används som bas summan av antalet som för närvarande är med plus antalet som lämnat föreningen under de senaste 24 månaderna för att få en rättvisande bild av hur hög frekvensen är.

Familjesituation

Uppgifter om elevernas familjesituation har hämtats från frågan *Vilka vuxna bor du med hemma?* med svarsalternativen: mamma och pappa (alternativt båda föräldrar), ibland mamma och ibland pappa, bara mamma, bara pappa, mamma och en vuxen till, pappa och en vuxen till, någon annan vuxen. Eleverna även fått besvara en fråga kring vilka vuxna man har förtroende för genom att kryssa för ett antal på förhand givna alternativ. Bland dessa alternativ mamma respektive pappa. Utifrån markeringarna för dessa båda alternativ beräknas hur många av föräldrarna man har förtroende för. Avsaknaden av markering att man har förtroende tolkas som en indikation på att man har sämre (eventuell ingen) kontakt med en eller båda föräldrarna.

Mått på socioekonomisk bakgrund

Socioekonomisk bakgrund kan mätas på flera sätt, t.ex. socialgrupp, socioekonomisk grupp, utbildning, inkomst och tillgång till kontantmarginal⁵. När barn och ungdomar själva ska svara på vilket yrke (grunden för socialgrupp och SCB:s socioekonomiska grupper) eller vilken utbildning föräldrarna har blir de interna bortfallen, enligt våra tidigare studier, stora eller mycket stora. Barn och ungdomar kan generellt inte heller svara tillförlitligt på vilken inkomst som föräldrarna har eller om familjen har tillgång till en kontantmarginal.

Ung livsstil har sedan 1984 valt att mäta socioekonomisk bakgrund med hjälp av ett antal frågor kring boendeform och tillgång till fritidskapitalvaror. Utifrån tillgången

⁵ Socialgrupp har använts av låginkomstutredningen. Se t.ex. Agneta Lundahl, **Fritid och rekreation**. Socioekonomiska grupper, utbildning och tillgång till kontantmarginal används av SCB. Se t.ex. SCB, **Fritid 1976-2002**.

till dessa materiella resurser har vi bildat fem grupper. Det interna bortfallet blir i detta fall mycket litet⁶. De fem grupperna är:

Grupp 1: Bor i villa/radhus och har tillgång till bil+ båt+ sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 2: Bor i villa/radhus/insatslägenhet/bostadsrättslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 3: Övriga t ex bor i hyreslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 4: Bor i hyreslägenhet och har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga/fritidshus/hus utomlands

Grupp 5: Bor i hyreslägenhet. Har **inte** tillgång till sommarstuga/fritidshus/hus utomlands, bil eller båt

De fem grupperna benämns i rapporten **socioekonomiska grupper**. Vi väljer också av läsbarhetsskäl att i fallande ordning kalla de fem grupperna: **stora resurser** (socioekonomisk grupp 1), **ganska stora resurser** (socioekonomisk grupp 2), **medelstora resurser** (socioekonomisk grupp 3), **ganska små resurser** (socioekonomisk grupp 4) och **små resurser** (socioekonomisk grupp 5).

Detta mått har använts i flera andra svenska studier (Blomdahl/Elofsson, 1990, Nilsson, 1998, Blomdahl/Elofsson, 2007, Larsson, 2008). Även i internationella studier används likartade indikatorer på socioekonomisk bakgrund. I WHO:s hälsoenkät definieras de ungas socioekonomiska status utifrån svar på frågor om familjens ekonomi, bilinnehav, semestervanor, datorägande och om de unga har eget rum⁷. Under senare år har det utvecklats en skala FAS (Family Affluence Scale) som använts i en rad internationella studier och speciellt inom Health Behavior in School-Aged Children (HBSC). Denna skala har många likheter med det mått på socioekonomisk bakgrund som använts i studierna inom Ung livsstil.

Alla dessa mått kan kopplas till Webers definition av social klass, vilket i sin tur kopplas till begreppet livschanser⁸. Med ett likartat mått finner sociologen Mikael Tåhlin en tydlig koppling mellan ekonomiska resurser och flertalet fritids- och kulturaktiviteter även efter kontroll för ålder och socialgrupp⁹. Tåhlin har också i senare rapporter visat att individens ekonomiska resurser har en direkt inverkan på individens fritids- och hälsosituation¹⁰. Antagandet är i enlighet med Tåhlins hypotes att familjernas kontrollvidd - mängden av möjliga handlingar - ökar kontinuerligt från ekonomisk grupp 5 till ekonomisk grupp 1¹¹.

⁶ I mellanstadiet är det interna bortfallet 1,9%, i högstadiet 0,6% och i gymnasiet 0,9%. Det är alltså få ungdomar som inte svarat på frågorna om boendeform och tillgång till de materiella fritidsresurserna.

⁷ Currie C, Molcho M, Boyee W, Holstein B, Torsheim T, Richter M. **Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale**, 2008, Social Science & Medicine 66 (2008).

⁸ Weber, M, **Ekonomi och samhälle**.

⁹ Tåhlin, M, **Fritiden i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor**.

¹⁰ Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**.

¹¹ Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**, sid. 47.

Mått på svensk och utländsk bakgrund

En rad studier har visat att utländsk bakgrund i förhållande till svensk bakgrund har samband med deltagande i en idrottsförening¹².

Som grund för beskrivningen av svensk respektive utländsk bakgrund används uppgifter huruvida ungdomarna själva och deras föräldrar är födda i Sverige eller ej¹³. Frågorna har följande formulering:

Är du, din pappa, din mamma född i Sverige¹⁴? (Nej/Ja)

Utifrån antagandet att graden av utländsk bakgrund har betydelse för deras deltagande i förening och andra organiserade fritidsaktiviteter i Sverige har vi konstruerat följande fyra grupper¹⁵:

Grupp 1. Denna grupp innefattar barn och ungdomar som själva liksom sina föräldrar är födda i Sverige. Denna grupp benämns i texten som ungdomar med **svensk bakgrund**.

Grupp 2. Denna kategori består av följande tre grupper:

- Föräldrarna födda i Sverige. Barnet fött utomlands
- En av föräldrarna född i Sverige. Barnet fött i Sverige
- En av föräldrarna född i Sverige. Barnet fött utomlands

Denna grupp benämns i texten som ungdomar med **ganska stark svensk bakgrund**.

Grupp 3. Båda föräldrarna är födda utomlands. Barnet är fött i Sverige. Denna grupp benämns **andra generationens invandrare**.

Grupp 4. Båda föräldrarna är födda utomlands. Barnet är fött utomlands. Denna grupp benämns **första generationens invandrare**.

Typ av bostadsområde

I enkäterna har ungdomarna fått ange vilket bostadsområde de bor i. Antalet områden som tas upp i enkäten är omfattande och för att få en mer överblickbar bild har dess delats upp i tre grupper. Dessa är låg- och höginkomstområden samt de som kommer utanför denna gruppering (mellangrupp). Låginkomstområdena omfattar Fröslunda/Brunnsbacken, Lagersberg – ej radhus/villor, Lundby/ Hällby – ej radhus/villor, Nyfors – ej radhus/villor. Skiftinge/Årsta – hyreslägenheter samt Årby. Gruppen höginkomstområden innefattar Djurgården/Odlaren, Kvicksund, Mälarbaden, Skogstorp, Skogsängen/Viptorp – villor och radhus, samt Stenby/Mesta/Borsökna – villor.

¹² Blomdahl m.fl., **Hur många idrottar/motionerar för lite och vilka är dom?** Elofsson m.fl., **Ungas livsstil i låg- och högstatusområden**, Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik! – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner**.

¹³ En utförligare beskrivning finns i Blomdahl/Elofsson, **Hur många idrottar/motionerar för lite och vilka är dom?**, sid. 33-34. I den här skriften används också begreppen första och andra generationens invandrare.

¹⁴ Vi frågar var för sig om barnet själv, pappa respektive mamma är född i Sverige eller utomlands.

¹⁵ För en närmare diskussion om antagandet se Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom?** sid. 33-34.

Jämställdhet och jämlikhet - kön och intersektionalitet

Kön har i tidigare studier visat sig ha ett starkt samband med deltagande i en rad olika fritids-aktiviteter, t.ex. med i idrottsförening¹⁶. Studier har också visat att tjejers deltagande i föreningsidrotten i förhållande till killars kan variera mycket i olika socioekonomiska grupper och mellan grupper med svensk respektive utländsk bakgrund¹⁷.

Vi har sedan våra studier 1984 alltid kombinerat och analyserat samband med socioekonomisk bakgrund liksom svensk respektive utländsk bakgrund separerat efter kön. Det intersektionella perspektivet där kön studeras i relation till socioekonomisk bakgrund och utländsk bakgrund kommer att vara en viktig utgångspunkt även i den här studien.

Statistiska metoder

Presentationen och analysen av resultaten utgår från andelen som uppger att de önskar delta i idrottsförening respektive andra former av fysisk aktivitet minst en gång per vecka. Eftersom frågan innehåller en lång rad aktiviteter har frånvaro av svar tolkats som att man inte önskar delta. Som mått på möjlighet till deltagande används andel som är med i idrottsförening respektive andel som ägnat sig åt andra former av fysisk aktivitet bland dem som angett att de önskar delta.

Presentationen av resultaten inleds med att jämföra önskan och deltagande bland de som vill mellan killar och tjejer för att få en bild av könsskillnader allmänt. Skillnader mellan kön testas med Fisher's exakta test.

I vissa fall har mer fördjupade analysen av samband med socioekonomisk respektive svensk/utländsk samt den övriga sociala bakgrundens betydelse gjorts. Redovisning görs också i dessa fall uppdelat efter kön för att ge en bild av eventuell intersektionalitet. Samband med socioekonomiska respektive svensk/utländsk bakgrund testas med χ^2 -test.

För att få en mer fördjupad bild av hur olika bakgrundsvariabler påverkar genomförs i några fall binära logistiska regressionsanalyser¹⁸. Resultaten från dessa analyser ger en bild av den direkta inverkan från de olika bakgrundsvariablerna efter kontroll för de övriga. Vid sidan av socioekonomisk och svensk/utländsk bakgrund tas även familjesituation (familjekonstellation och mått på relation till föräldrar) samt typ av boendeområde med i modellen.

¹⁶ Se t.ex. Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik! – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner.**

¹⁷ Se t.ex. Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom?** samt Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden, **Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet.**

¹⁸ Binär logistisk regressionsanalys motsvarar vanlig linjär regressionsanalys och används i de fall då utfallsvariabeln endast antar två olika värden (t ex ja/nej). Denna analys bedöms ge mer säkra resultat speciellt i de fall då svarfsördelningen inte är symmetrisk (d v s skiljer sig mer markant från 50/50).

Intresset för att ägna sig åt/delta i idrottsförening och andra former av fysisk aktivitet

Vi börjar med att undersöka hur stort intresset är bland ungdomarna för att ägna sig åt olika former av fysisk aktivitet. I analyserna studeras – vid sidan av idrottsförening – ett brett utbud av aktiviteter som i mer eller mindre utsträckning (ibland mer tveksamt) kan betraktas som fysisk aktivitet. Vilka det handlar om framgår av tabellen. I tabell 1 presenteras andelen som uppgett att de vill syssla med de olika aktiviteterna minst en gång per vecka uppdelat efter kön. Aktiviteterna har rangordnats efter hur många som angett att de är intresserade att delta minst en gång per vecka.

Tabell 1. Andel (%) som vill delta i/ägna sig åt olika former av aktivitet minst en gång per vecka efter kön.

Aktivitet	Pojkar	Flickor	Sign. nivå
Idrott/motion på egen hand	57	68	***
Gym	58	62	
Idrotta i förening	54	59	
Simhall	49	41	***
Näridrottsplatser	37	28	*
Utegym	30	30	
Aerobics, spinning m m	14	20	**
Ridning	6	25	***
Dansskola etc	7	23	***
Skate/inlines	10	12	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001

Att idrotta/motionera på egen hand är den aktivitet som intresserar flest av ungdomarna – mer än hälften både bland pojkarna och flickorna anger att de vill ägna sig åt detta minst en gång per vecka. Intresset är också högt för att besöka simhall och att vara med i idrottsförening. Både när det gäller egen motion och idrottsförening är intresset högre bland flickor än bland pojkar. Detta gäller även för aerobics, ridning och dansskola. Däremot är det fler bland pojkarna som är intresserade av att gå på näridrottsplatser och besöka simhall. Både bland pojkar och flickor är intresset för skate/inlines lågt – endast 10 procent vill syssla med detta. Bland pojkar är intresset lika lågt när det gäller aerobics/spinning, dansskola och ridning.

Idrottsförening intar en central plats – både när det gäller kommunens mål och mer allmänt när det gäller fysisk aktivitet. I en rapport som kommer att publiceras inom kort har vi närmare studerat intresset för att vara med i idrottsförening i ett antal kommuner som varit med i *Ung Livsstils* undersökningar¹⁹. I högstadiet ligger genomsnittet (medianen) för andelen som vill vara med i idrottsförening både bland flickor och pojkar på 63 procent. Eskilstuna ligger alltså – speciellt bland killar – klart under detta genomsnitt. Ser vi till enskilda kommuner är dock intresset högre än i Helsingborg och i Malmö – speciellt bland flickorna. Detta är intressant

¹⁹ **Elofsson m fl** Hur många vill delta i idrottsförening och hur många av dessa deltar?

med tanke på att dessa kommuner har en social struktur som påminner om Eskilstunas.

Som vi påpekat intar idrottsförening – även om deltagandet i en sådan inte intresserar flest – en central plats. I många fall gäller även att intresse för att vara med i idrottsförening kombineras med intresse för att ägna sig åt andra fysiska aktiviteter. Utifrån det breda perspektivet när det gäller kommunens satsningar på idrott är det därför av speciellt intresse att närmare studera vad de som inte vill vara med i idrottsförening vill ägna sig åt. I tabellen nedan jämförs intresset för att delta i/ägnas sig åt olika fysiska aktiviteter mellan de som vill vara med i idrottsförening och de som inte vill det uppdelat efter kön.

Tabell 2. Andel (%) som vill delta i/ägnas sig åt olika former av aktivitet minst en gång per vecka. Jämförelse mellan de som vill respektive inte vill vara med i idrottsförening efter kön.

	Pojkar			Flickor		
	Vill vara med i idrottsförening			Vill vara med i idrottsförening		
	Nej	Ja	Sign. nivå	Nej	Ja	Sign. nivå
Dansskola etc	4	10	**	15	29	***
Simhall	37	60	***	31	48	***
Aerobics, spinning	6	21	***	11	27	***
Egen idrott/motion	40	71	***	48	82	***
Utegyms	18	40	***	20	37	***
Gym	36	77	***	44	45	***
Näridrottsplatser	11	59	***	10	40	***
Ridning	4	7		17	30	***
Skate/inlines	9	12		10	13	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001

Det första vi kan konstatera är att intresset för att delta i andra fysiska aktiviteter genomgående är högre bland de som vill vara med i idrottsförening än bland de som inte vill det. Vi finner alltså ingen fysisk aktivitet som speciellt intresserar de som inte är intresserade av idrottsförening och därmed konkurrerar med idrottsförening. Om vi ser till gruppen som inte är intresserad av att vara med i idrottsförening är intresset för egen idrott/motion, gå på utegym och besöka simhall ganska högt.

Med tanke på idrottsföreningens centrala roll är det intressant att se närmare på hur intresset varierar för detta beroende på ungdomarnas sociala bakgrund. I tabell 3 studeras andel som är intresserade av att vara med i idrottsförening varierar beroende på familjesituation – vilka man bor med och förtroende för föräldrar – social och svensk/utländsk bakgrund samt bostadsområdets socioekonomiska struktur.

Tabell 3. *Andel intresserade av att syssla med idrott i idrottsförening i relation till social bakgrund efter kön.*

	Vill vara med i idrottsförening	
	Killar	Tjejer
<i>Familjekonstellation (#)</i>	*	
Båda föräldrar	58	39
Växelvis	45	37
Ensam mamma	50	51
Mamma + annan vuxen	45	45
<i>Förtroende för föräldrar</i>	***	**
Ingen	31	48
En	44	51
Båda	59	63
<i>Socioekonomisk. bakgrund</i>	***	***
Hög	57	86
Ganska hög	66	66
Medel	53	58
Ganska låg	45	49
Låg	32	37
<i>Svensk/ utländsk bakgrund</i>		***
Svensk bakgrund	58	66
Ganska stark svensk anknytning	46	58
Andra gen. inv.	54	49
Första gen. inv.	49	48
<i>Områdestyp</i>	*	***
Höginkomstområden	62	68
Medel	55	60
Låginkomstområden	46	45

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Alternativen ensam pappa och pappa + annan vuxen har inte tagits med eftersom det är få som tillhör dessa grupper.

Resultaten visar tydligt att ungdomarnas sociala bakgrund inverkar på intresset för att vara med i idrottsförening. Både bland pojkar och flickor finns en klar koppling till förtroende för föräldrar, socioekonomisk bakgrund samt boendestruktur. Ungdomar som angett att de inte har förtroende för föräldrar – och troligen en sämre relation med dessa – de som har lägre social bakgrund liksom de som bor i områden med lägre socioekonomisk struktur är i lägre utsträckning intresserade av att vara med i idrottsförening. Bland pojkar är intresset högre bland de som bor med bägge föräldrar än bland de som bor i andra familjekonstellationer och bland flickor finns en tydlig koppling till svensk/utländsk bakgrund: tjejer med utländsk bakgrund – lika för andra och första generationens invandrare – är mindre intresserade av att vara med i idrottsförening.

Detta handlar om separata samband, i flera avseende är de olika variablerna korrelerade med varandra. T ex är det fler bland de som har utländsk bakgrund och det är fler med lägre socioekonomisk och eller utländsk bakgrund som bor i områden med låg socioekonomisk struktur. För att få en mer renodlad bild av hur de olika variablerna direkt inverkar på intresset för att vara med i idrottsförening har vi därför gjort binära logistiska regressionsanalyser (se tabell B.1 i bilagan). Dessa tyder

på att flera av dessa faktorer har en begränsad direkt inverkan – alltså efter kontroll för andra faktorer inverkan. Bland pojkar tycks dock förtroende för föräldrar och socioekonomisk bakgrund var för sig ha en direkt inverkan. Pojkar med lägre social bakgrund är i mindre utsträckning intresserade av att vara med i idrottsförening.

Vid sidan av detta har även förtroende för föräldrar en direkt inverkan - pojkar som inte har förtroende till bägge föräldrar är – oberoende av social bakgrund – mindre intresserade.

Bland flickor framträder inga signifikanta samband vilket tyder på att det inte i första hand är några enskilda faktorer i deras sociala bakgrund som direkt inverkar på intresset för att vara med i idrottsförening.

Deltagande i idrottsförening och andra former av fysisk aktivitet

Vi börjar med att studera hur många som är med i idrottsförening respektive ägnar sig/deltar i övriga aktiviteter minst en gång per vecka. Här har vi även tagit med fotbollsplan, motionsspår, snabba promenader (minst 30 minuter varje gång) samt sporthall/gymnastiksal. Dessa alternativ ingår inte i frågan kring vad man vill göra.

Tabell 4. Andel (%) som deltar i/ägnar sig åt olika former av aktivitet minst en gång per vecka efter kön.

Aktivitet	Pojkar	Flickor	Sign. nivå
Idrotta i förening	41	41	
Idrott/motion på egen hand	33	35	
Gym	36	26	***
Promenad	26	30	***
Sporthall/gymnastiksal	26	21	*
Fotbollsplan	28	18	***
Näridrottsplatser	24	20	*
Motionsspår	12	12	
Aerobics, spinning m m	7	13	***
Ridning	2	16	
Simhall	6	5	
Utegym	5	3	
Dansskola etc	1	7	***
Skate/inlines	5	0	**

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001

Det som ungdomarna främst ägnar sig åt är att vara med i idrottsförening, egen motion, gå på gym, besöka sporthall/gymnastiksal samt att promenera. Bland pojkar är det också relativt vanligt att man varit på fotbollsplan. Det kan också noteras att nyttjandet i flera fall är högre bland pojkar än bland flickor, vilket står i motsats till vad som gällde för intresse. Viktigt att notera är dock att det inte finns några könsskillnader när de gäller deltagande i idrottsförening och att ägnat sig åt egen motion, de två verksamheter som flest ägnar sig åt. Däremot är det vanligare att pojkar gått på gym så ofta som en gång per vecka trots att det var något fler bland flickorna som uppgav att de ville göra detta.

Andelen som är med i idrottsförening ligger både bland pojkar och flickor klart under genomsnittet för andra kommuner som deltagit i *Ung livsstils* undersökningar, speciellt bland killar. I stor utsträckning kan dessa skillnader dock förklaras av Eskilstunas lägre sociala struktur med hög andel ungdomar med utländsk bakgrund och relativt många som har låg socioekonomiska bakgrund. Om vi tar hänsyn till detta ligger deltagandet i idrottsförening endast ett fåtal procentenheter lägre än vad man kan förvänta sig.

Vi kan direkt se att andelen som nyttjare de olika aktiviteterna är lägre än andelen som vill göra det. För att få en mer rättvisande bild av eventuella hinder att ägna sig

åt det man vill är det alltså intressant att se på hur många av de intresserade som deltar i/ägnar sig åt olika aktiviteter minst en gång per vecka.

Här är det viktigt att observera att hindren kan vara både strukturella och mer personliga. Ett starkt personligt hinder – som vi noterat i flera andra studier – är att många ungdomar har ett väldigt brett fritidsintresse. Man vill ägna sig åt fler aktiviteter än vad man rimligen kan hinna med så ofta som en gång i veckan.

Tabell 5. *Andel (%) av de intresserade som deltar i/ägnar sig åt olika former av aktivitet minst en gång per vecka efter kön.*

Aktivitet	Pojkar	Flickor	Sign. nivå
Idrott/motion på egen hand	49	46	
Gym	15	8	***
Idrotta i förening	64	61	
Simhall	9	10	
Näridrottsplatser	52	50	
Utegym	13	8	**
Aerobics, spinning m m	4	7	
Ridning	1	2	*
Dansskola etc	9	25	*
Skate/inlines	20	24	*

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001

Då vi ser till nyttjandet bland de intresserade kommer idrottsförening högst – kring 60 % av de som vill vara med i idrottsförening är det. Men nyttjandet är nästan lika högt för näridrottsplatser och egen idrott/motion är ungefär hälften av de intresserade gör detta minst en gång per vecka. Ser vi till övriga verksamheter är nyttjandet bland de intresserade klart lägre, många gånger ligger det under eller kring 10 procent. Det som kommer lite högre är skate, dansskola bland flickor och gym samt utegym bland killar. I vissa fall skiljer sig inte nyttjandet bland de intresserade speciellt mellan pojkar och flickor. Det finns t ex inga tecken på att flickor skulle ha mindre möjligheter att vara med i idrottsförening. Här tycks alltså finnas en jämställdhet när det gäller möjligheter att delta för de intresserade. Däremot finns det tydliga könsskillnader i flera andra fall. Intresserade flickor deltar i högre utsträckning när det gäller dansskola medan intresserade pojkar gör det när det gäller utegym och gym. Här finns alltså indikationer på könsrelaterade hinder vid sidan av mer allmänna hinder för att syssla med dessa verksamheter även om man är intresserad. Endast 15-25 % av de intresserade nyttjar dessa så ofta som minst en gång per vecka.

Speciellt av intresse är givetvis att se närmare på hur det ser ut för deltagande i idrottsförening. I den tidigare nämnda rapporten har vi också studerat hur deltagandet ser ut bland de intresserade i andra kommuner som deltagit i *Ung livsstils* undersökningar under senare tid. Genomsnittet (medianen) ligger på 75 % bland pojkar och 62 % bland flickor vilket visar att det finns en klar könsskillnad. Bland de som vill vara med i idrottsförening är flickor med i mycket lägre utsträckning än pojkar. I genomsnitt ligger alltså Eskilstuna cirka 10 procentenheter lägre bland pojkar medan nyttjande bland intresserade flickor ligger kring genomsnittet. Men även om värdet är klart under genomsnittet för pojkarna finner vi lika lågt nyttjande i Hudinge, Knivsta, Linköping, Stockholm och Täby. Eskilstuna är alltså inte extremt

lågt men samtidigt kan vi konstatera att nyttjandet är klart lägre än i Malmö (där det är 75 %), en kommun med en likartad social struktur. I motsats till vad som gäller i många av de studerade kommunerna framträder ingen könsskillnad i Eskilstuna om vi ser till hur många av de intresserade som är med i idrottsförening.

Liksom när det gäller intresse är det intressant att se närmare på deltagandet i andra fysiska aktiviteter hos de som inte är med i idrottsförening. En del av dessa är "tillräckligt" fysiskt aktiva men framfört allt kan vi här finna en potential för att få fler att bli detta och kanske även för att få med dessa i idrottsförening. Med tanke på detta senare har vi valt att sänkt kravet på deltagande till minst en gång de senaste fyra veckorna. En begränsad del av dessa är fysiskt aktiva i "tillräcklig" omfattning.

Tabell 6. Andel (%) av intresserade som deltagit i/ ägnat sig åt olika former av aktivitet minst en gång senaste fyra veckorna. Jämförelse mellan de som är med respektive inte är med i idrottsförening efter kön.

	Pojkar			Flickor		
	Vill vara med i idrottsförening			Vill vara med i idrottsförening		
	Nej	Ja	Sign. nivå	Nej	Ja	Sign. nivå
Dansskola etc	20	6		36	47	
Simhall	37	35		33	32	
Aerobics, spinning	33	57	+	46	71	***
Egen idrott/motion	64	77	***	70	86	***
Utegym	42	46		30	30	
Gym	66	70		52	74	
Näridrottsplatser	63	76	***	49	83	***
Ridning	28	54		47	83	***
Skate/inlines	41	23		27	0	*

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001

Det första vi kan konstatera är att deltagandet i aerobics, utövande av motion i egen form, utnyttjande av näridrottsplatser liksom ridning är klart högre bland de som är med i idrottsförening än bland de som inte är med i idrottsförening. När det gäller övriga aktiviteter är skillnaden mer begränsade. Av speciellt intresse är att såväl gym som utegym (även med detta låga krav) inte fångar upp flera ungdomar som inte är med i idrottsförening. Det är alltså mycket tveksamt om dessa verksamheter liksom öppna näridrottsplatser är speciellt bra på att fånga upp ungdomar som inte är med i idrottsförening.

Ser vi till vilka aktiviteter som fångar upp de som inte är med i idrottsförening är detta främst egen motion, gym och näridrottsplatser. Gym och näridrottsplatser fångar fler bland pojkarna än bland flickorna medan egen motion fångar fler bland flickorna. Bland pojkarna är det också ganska många av de som inte är med i idrottsförenings som besökt utegym, bland flickorna relativt många som rider eller håller på med aerobics/spinning.

En annan central punkt är vilken betydelse som ungdomarnas sociala bakgrund har för möjlighet att delta i idrottsförening bland de intresserade. I tabell 7 studeras kopplingen till de olika variabelerna som beskriver den sociala bakgrunden uppdelat efter kön.

Tabell 7. Andel av de intresserade som är med i idrottsförening i relation till social bakgrund efter kön.

	Vill vara med i idrottsförening	
	Killar	Tjejer
<i>Familjekonstellation (#)</i>	**	*
Båda föräldrar	63	64
Växelvis	59	65
Ensam mamma	30	36
Mamma + annan vuxen		44
<i>Förtroende för föräldrar</i>	***	***
Ingen	45	68
En	36	34
Båda	68	65
<i>Socioekonomisk bakgrund</i>	***	***
Hög	79	68
Ganska hög	73	73
Medel	64	59
Ganska låg	44	45
Låg	33	8
<i>Svensk/ utländsk bakgrund</i>	***	***
Svensk bakgrund	77	72
Ganska stark svensk anknytning	54	65
Andra gen. inv.	58	37
Första gen. inv.	40	3
<i>Områdestyp</i>	***	***
Höginkomstområden	71	68
Medel	66	66
Låginkomstområden	47	26

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Alternativen ensam pappa och pappa + annan vuxen har inte tagits med eftersom det är få som tillhör dessa grupper.

Resultaten visar att det finns en stark koppling till samtliga bakgrundsvariabler. Ser vi till vilka ungdomarna bor med är deltagandet i idrottsförening bland de intresserade högre hos de som bor med bägge föräldrar. Föräldrarnas betydelse stärks också av faktumet att nyttjandet är lägre bland de som inte har förtroende för bägge föräldrar. Ungdomar med lägre social bakgrund liksom de som har utländsk bakgrund har ett lägre deltagande. Inte speciellt förvånande gäller även att de som bor i områden med lägre socioekonomisk struktur har ett lägre deltagande – alltså även när man tagit hänsyn till skillnader i intresse.

Frågan är vilka av dessa faktorer som i första hand direkt inverkar på deltagandet och som är grunden till svårigheterna att komma med eller vara kvar inom idrottsförening. Detta har studerats med hjälp av binär, logistisk regressionsanalys där man studerar den direkta inverkan för de olika variablerna efter kontroll för andra variablers inverkan. Resultaten från dessa analyser redovisas i tabell B.1 i bilagan. Dessa analyser visar att alla de sociala bakgrundsvariablerna var för sig har en direkt inverkan på deltagandet. Högst är nyttjandet bland de som bor med bägge föräldrar, har hög socioekonomisk bakgrund samt svensk bakgrund och inte bor i låginkomstområden. I motsats är deltagandet bland intresserade speciellt lågt bland de

som inte bor med bägge föräldrar, har låg socioekonomisk samt utländsk bakgrund och bor i låginkomstområdena. Då detta handlar om direkt inverkan - efter kontroll för inverkan från övriga variabler – innebär detta att arbetet för att göra nyttjandet mer jämlikt måste utgå utifrån ett brett perspektiv.

Ett sådant arbete måste inriktas mot att förbättra situationen för barn som inte bor med bägge föräldrar (speciellt de som bor med ensamstående mamma), som har låg socioekonomisk respektive utländsk bakgrund och de som bor i låginkomstområden för att få deltagandet jämlikt.

Vilka lämnar idrottsförening och varför?

Ett mål i kommunens arbete är att få att få ungdomar att stanna kvar i idrottsförening. Utifrån detta är det självklart av intresse att undersöka hur många som lämnar idrottsförening (under de senaste två åren), vad som karakteriserar dessa samt vilken skälen är till att de lämnat idrottsföreningen. I en nyligen publicerad rapport har vi konstaterat att långt ifrån alla som slutar i en idrottsförening verkligen lämnat idrottsrörelsen utan att det kan handla om att man byter klubb eller om man är med i flera slutar i en av dessa²⁰. För att få en rättvisande bild av andelen som slutar respektive lämnar kan vi inte enbart utgå från hur många som för närvarande är med i idrottsförening utan även ta med de som lämnat och tidigare varit med. Detta innebär att basen för beräkningarna är antalet som för närvarande är med plus antalet som lämnat idrottsförening. I tabellen nedan studeras dels hur många som slutat i en förening under de senaste två åren, dels hur många som lämnat idrotten uppdelat efter kön. I tabell 8 presenteras vid sidan av uppgifter för idrottsförening totalt även uppgifter för lagidrott respektive individuell idrott samt för några av de större idrottsgrenarna. Som jämförelse redovisas även uppgifter för gruppen andra föreningar än idrottsförening.

Tabell 8. *Andel som slutat totalt, slutat men fortfarande är kvar i förening samt andelen som lämnat förening efter kön.*

Typ av förening	Slutat		Lämnat		Kvar	
	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
Idrottsförening	41	44	21	21	20	23
Lagidrott	39	45	21	29	18	16
Individuell idrott	32	36	27	23	6	13
Fotboll	37	38	26	29	12	9
Gymnastik	55	49	54	38	0	11
Handboll	17	48	6	44	11	4
Ishockey	24		10		14	
Ridning		24		19		5
Annan förening än idrott	2	12	2	8	0	4

Det första vi kan konstatera är att det endast är ungefär hälften av de som slutat i idrottsförening under de senaste två åren som lämnat idrottsrörelsen. Både bland pojkar och flickor handlar det om att cirka 20 procent har lämnat idrottsrörelsen. Detta är mycket högre än för gruppen andra föreningar, där det bland pojkar endast handlar om två procent och bland flickor endast om åtta procent.

Det finns vissa olikheter inom idrotten som är könsrelaterade. Bland pojkar är det fler som lämnar lagidrotter än individuell idrott och andelen som lämnar fotboll är också hög. I motsats är det färre som lämnar ishockey och handboll. Bland tjejer är det fler som lämnar lagidrott än individuella idrott. Ser vi till olika idrotter är andelen som lämnar speciellt hög för handboll, gymnastik och fotboll medan den ligger kring genomsnittet när det gäller ridning.

²⁰ Elofsson, m fl. *Vilka slutar i en idrottsförening men är kvar i en annan och vilka lämnar helt idrottsförening?*

Vi har från den tidigare studien som gjorts funnit att i genomsnitt ungefär 40 procent slutat i idrottsförening i högstadiet samt att 17 % bland pojkarna och 22 % bland flickorna lämnat idrottsförening. Dessa siffror stämmer ganska väl med vad som framträder i Eskilstuna men med reservationen för att siffrorna för pojkar ligger något högre.

Av speciellt intresse kan vara att notera att i Malmö – som ju har en likartad social struktur - har 19 % av pojkarna och 24 % av flickorna lämnat idrottsförening.

Vilka är det då som lämnar idrottsförening. I tabell 9 presenteras uppgifter kring hur det ser ut i olika sociala grupper uppdelat efter kön.

Tabell 9. *Andel som lämnat idrottsförening i relation till social bakgrund efter kön.*

	Lämnat idrottsförening	
	Killar	Tjejer
<i>Familjekonstellation (#)</i>		
Båda föräldrar	23	23
Växelvis	28	27
Ensam mamma	27	18
Mamma + annan vuxen		41
<i>Förtroende för föräldrar</i>		**
Ingen	19	18
En	36	42
Båda	23	22
<i>Socioekonomisk. bakgrund</i>		**
Hög	11	19
Ganska hög	23	20
Medel	26	22
Ganska låg	23	44
Låg	22	60
<i>Svensk/ utländsk bakgrund</i>	*	**
Svensk bakgrund	19	21
Ganska stark svensk anknytning	30	20
Andra gen. inv.	33	19
Första gen. inv.	28	38
<i>Områdestyp</i>		***
Höginkomstområden	22	15
Medel	22	23
Låginkomstområden	28	47

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001. # Alternativen ensam pappa och pappa + annan vuxen har inte tagits med eftersom det är få som tillhör dessa grupper.

Resultaten skiljer sig till viss del mellan pojkar och flickor. Bland pojkar handlar det i första hand om att det är fler bland de som har utländsk bakgrund kring 30 % som har lämnat idrottsförening än bland de som har svensk bakgrund (19 %). Bland flickorna är bilden mer komplex. Flickor med en ensam mamma lämnar idrottsförening i något högre utsträckning liksom de som endast har förtroende till en förälder. Det finns en starkt, tydlig koppling till socioekonomisk bakgrund, flickor med lägre socioekonomisk bakgrund lämnar idrotten i mycket högre utsträckning än de som har högre. Skillnaden är betydande – det är mer än dubbelt så

vanligt. Det är också klart vanligare att första generationens invandrarflickor lämnar idrottsförening än övriga. Flickor från låginkomstområden lämnar idrotten i ungefär dubbelt så hög utsträckning som flickor i andra boendeområden. Detta visar på att man måste arbeta mångsidigt för att söka få flickor att stanna kvar i idrottsförening, inte minst med en inriktning mot de som har utländsk bakgrund.

I tabell 10 redovisas hur många som angett olika skäl till att de slutat i idrottsförening uppdelat mellan de som lämnat och de som är kvar efter kön.

Tabell 10. Skäl till att an slutat i idrottsförening. Jämförelse mellan de som lämnat och de som är kvar efter kön. Andel (%).

	Pojkar			Flickor		
	Slutat i idrottsförening			Slutat i idrottsförening		
	Lämnat	Kvar	Sign. nivå	Lämnat	Kvar	Sign. nivå
Andra intressen	34	27		19	38	*
Föräldrar ej skjutsa	6	3		3	3	
Ledare toppar lagen	6	6		9	9	
För dyrt	3	4		7	1	*
För mycket tävling	11	3	+	15	3	*
Idrottsskada	16	7		15	10	
Känner att jag ej platsar	14	6		31	12	**
Bytt till bättre klubb	3	28	***	2	25	***
Endast tid för en fören.	0	12	**	2	14	**
Tröttnade	47	38		57	36	*
Kompisar slutade	12	13		7	10	
Ledare sa ej platsa	1	2		0	4	
Läxor tog tid	8	6		12	7	
Bestämda träningstider	16	4	*	7	16	
Vill pröva nytt	8	6		15	9	
Fick ej fortsätta för familjen	0	0		2	0	
Dåliga ledare	7	18	+	16	16	
Annat	10	16		19	21	

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001

Resultaten visar att det både finns likheter och olikheter mellan de som lämnat idrottsrörelsen och de som är kvar.

Inte förvånande dominerar skälen att man bytt klubb och att men endast har tid för en förening bland de som slutat men fortfarande är kvar i någon idrottsförening. Ser vi till gruppen som lämnat idrottsrörelsen är bland pojkar ”att träningstider inte passar” liksom ”att det är för mycket tävling” vanligare bland de som lämnat. Bland flickorna är det fler bland de som lämnat som tar upp ”att de tröttnat” (en liknande skillnad men mindre finns även bland pojkar), ”att man själv tycker att man inte platsar”, ”att det är för mycket tävling” samt ”att det är för dyrt”. Av intresse är att skillnaderna mellan de båda grupperna är små när det gäller ”att ledare inte tycker att man platsar” – mycket få anger överhuvudtaget detta – liksom ”att ledare toppar

laget”. När det gäller ”dåliga ledare” tas detta också upp i ungefär lika stor utsträckning bland flickorna medan detta bland pojkar oftare tas upp av de som fortfarande är kvar inom idrotten.

Sammanfattning

Den här rapporten behandlar tre problemställningar – som kan ses som centrala med utgångspunkt från kommunens satsningar på idrottsförening och att få fler ungdomar fysisk aktiva. Den första handlar om intresset för att vara med i idrottsförening och att ägna sig åt andra former av fysisk aktivitet. Den andra gäller deltagande. Speciellt intressant är det här att studera hur många av de intresserade som deltar i/ägnar sig åt de olika aktiviteterna. Detta kan ge en bild av eventuella hinder för att delta. Den tredje problemställningen – inriktad mot kommunens strävan efter att få ungdomar att stanna kvar i idrottsförening – handlar om att studera hur många som lämnar idrottsförening och vilka skälen är till att de slutar.

Materialet till analyserna har hämtats från den undersökning som Eskilstuna gjorde i högstadiet i samarbete med *Ung livsstil*. Denna undersökning bygger på ett slumpmässigt urval bland samtliga högstadieelever – både från kommunala och fristående skolor – och ger därmed en representativ bild för samtliga elever i detta stadium²¹. Undersökningen har gjorts genom en skriftlig enkät som eleverna fått besvara under en lektion. Sammantaget har denna enkät besvarats av 1366 högstadieungdomar med en svarsfrekvens på 84 %.

Om vi ser till intresset för att delta i olika former av fysiska aktiviteter är flest ungdomar – mer än hälften – intresserade av att ägna sig åt egen idrott/motion, gå på gym och att idrotta i förening minst en gång i veckan. Få – endast 10 % eller färre – är intresserade av skate/inlines och bland killarna gäller detta också dansskola och ridning. Ungefär 30 % är intresserade av att gå på utegym. Fler bland pojkarna är intresserade av att besöka simhall respektive näridrottsplatser medan det är fler bland flickorna som vill ägna sig åt idrott/motion på egen hand, syssla med aerobics/spinning, ridning och vara med i dansskola.

Intresset för att vara med i idrottsförening kombineras starkt med intresset för att delta i/ägna sig åt andra fysiska aktiviteter. Jämför vi de som vill vara med i idrottsförening med de som inte är intresserade av detta gäller genomgående att de som vill vara med i idrottsförening är mer intresserade av att dela i/ägna sig åt alla de övriga aktiviteterna. Ser vi till de som inte är intresserade av idrottsförening gäller både bland pojkar och flickor att från en tredjedel upp till 40 % vill syssla med egen idrott/motion samt besöka simhall samt gym.

En analys av hur intresset för att vara med i idrottsförening varierar beroende på ungdomarnas sociala bakgrund visar att det finns vissa skillnader. Ungdomar som inte har förtroende för bägge föräldrarna – och troligen sämre kontakt/relation till dessa – är mindre intresserade. Bland pojkar är intresset högre hos de som bor med bägge föräldrar medan flickor med utländsk bakgrund är mindre intresserade. En fördjupad analys – där inverkan från de enskilda variablerna kontrolleras för inverkan från övriga variabler som beskriver ungdomarnas sociala bakgrund – visar att det bland pojkar främst är förtroende för föräldrar och socioekonomisk bakgrund som direkt inverkar, bland flickorna blir dessa samband svagare och resultaten tyder inte på att utländsk bakgrund i sig självt har en direkt inverkan på intresset för

²¹ I urvalet ingår dock ej elever från särskoleklasser.

att vara med i idrottsförening. Det lägre intresset i denna grupp kan i stor utsträckning återföras till att fler bland dessa har lägre socioekonomisk bakgrund och att fler bor i områden med lägre socioekonomisk struktur.

Om vi ser till deltagande bland samtliga – med kravet på att de ska ha ägnat sig åt/utövat aktiviteten minst en gång per vecka – kommer idrottsförening högst. Cirka 40 % både bland pojkar och flickor är med. Ungefär 40 % - både bland pojkar och flickor är med i idrottsförening, vilket innebär att deltagandet ligger lågt i jämförelse med hur det ser ut i andra kommuner som vi studerat. Om man däremot tar hänsyn till Eskilstuna speciella sociala struktur – ganska många med låg socioekonomisk och med utländsk bakgrund – blir skillnaderna dock mindre och ligger endast någon enstaka procentenhet under vad man kan förvänta sig. Eskilstuna skiljer ut sig genom att könsskillnaden är mycket liten, i de flesta kommunerna är det vanligare att pojkar är med i idrottsförening än att flickor är det. Ser vi till andra former av fysisk aktivitet är det ganska vanligt – omkring en tredjedel – att man har sysslat med egen idrott/motion, gått på gym – det senare dock något mindre vanligt bland flickor. Relativt många – kring en fjärdedel – har besökt näridrottsplatser, fotbollsplaner, sporthallar. I samtliga fall är detta vanligare bland pojkar än bland flickor. Nyttjandet – med detta krav – är däremot mycket lågt om vi ser till dansskola, simhall, utegym, skate/inlines och motionsspår. En jämförelse mellan de som är med i idrottsförening och de som inte är med visar att nyttjandet av dessa fysiska aktiviteter genomgående är högre bland de som är med i idrottsförening.

Koncentrerar vi oss till deltagandet hos de som är intresserade kommer idrottsförening klart högst – 64 % av intresserade pojkar och 61 % av intresserade flickor är med. Bland pojkar ligger denna andel klart under genomsnittet bland andra kommuner medan det bland flickor ligger nära genomsnittet. Vid sidan av detta är nyttjandet högt när det gäller näridrottsplats - kring hälften av de intresserade har besökt någon sådan minst en gång per vecka – och när det gäller egen idrott/motion – något under hälften. I övrigt är nyttjandet bland de intresserade lågt dock något högre när det gäller skate/inlines och bland flickor för dansskola.

En jämförelse mellan de som är med i idrottsförening och de som inte är det visar att nyttjandet av övriga fysiska aktiviteter är högre bland de som är med i idrottsförening. Vi finner inga aktiviteter som specifikt fångar upp ungdomar som står utanför idrottsrörelsen. De aktiviteter som trots allt fångar upp ganska många ungdomar som inte är med i idrottsförening är egen idrott/motion – speciellt bland flickor – samt näridrottsplatser och gym bland pojkarna. Det är också bland pojkar relativt många som har nyttjat utegym.

En analys av sambandet mellan social bakgrund och medlemskap i idrottsförening för de intresserade visar att denna har en klar direkt påverkan. Ser vi till vilka ungdomarna bor med är deltagandet i idrottsförening bland de intresserade lägre hos de som inte bor med bägge föräldrar. Föräldrarnas betydelse stärks också av faktumet att nyttjandet är lägre bland de som inte har förtroende för bägge föräldrar. Ungdomar med lägre social bakgrund liksom de som har utländsk bakgrund har ett lägre deltagande. Inte speciellt förvånande gäller även att de som bor i områden med lägre socioekonomisk struktur har ett lägre deltagande – alltså även när man tar hänsyn till skillnader i intresse. Alla de sociala bakgrundsvariablerna har var för sig en direkt inverkan på deltagandet. Här framträder två motpoler. Högst är nyttjandet bland de som bor med bägge föräldrar, har hög socioekonomisk bakgrund

samt svensk bakgrund och inte bor i låginkomstområden. I motsats är deltagandet bland intresserade speciellt lågt bland de som inte bor med bägge föräldrar, har låg socioekonomisk samt utländsk bakgrund och bor i låginkomstområdena. Då detta handlar om direkt inverkan - efter kontroll för inverkan från övriga variabler – innebär detta att arbetet för att göra nyttjandet mer jämlikt måste arbeta utifrån ett brett perspektiv. Ett sådant arbete måste inriktas mot att förbättra situationen för barn som inte bor med bägge föräldrar (speciellt de som bor med ensamstående mammor), som har låg socioekonomisk respektive utländsk bakgrund och de som bor i låginkomstområden för att få deltagandet jämlikt. För att minska ojämlikheten krävs alltså mångfacetterade satsningar.

Om vi ser till den tredje problemställningen – hur många som lämnat idrottsförening under de senaste två åren och varför de gjort det – kan vi konstatera att ungefär en femtedel lämnat idrottsförening under de senaste två åren. Nivån ligger här nära genomsnittet bland andra kommuner och Eskilstuna skiljer alltså inte ut sig på något speciellt sätt. Bland pojkar är detta vanligare hos de som har utländsk bakgrund medan de sociala skillnaderna i övrigt är ganska begränsade. Bland flickorna är bilden mer komplex. Flickor med en ensam mamma lämnar idrottsförening i något högre utsträckning liksom de som endast har förtroende till endast en förälder. Flickor med lägre socioekonomisk bakgrund lämnar idrotten i mycket högre utsträckning än de som har högre. Skillnaden är betydande – det är mer än dubbelt så vanligt. Det är också klart vanligare att första generationens invandrarflickor lämnar idrottsförening än övriga. Flickor från låginkomstområden lämnar idrotten i ungefär dubbelt så hög utsträckning som flickor i andra boendeområden. Detta visar på att man måste arbeta mångsidigt för att söka få flickor att stanna kvar i idrottsförening, inte minst med en inriktning mot de som har utländsk bakgrund.

När det gäller skälen till att ha slutat i idrottsförening finns likheter och olikheter mellan de som lämnat idrottsrörelsen och de som är kvar. Inte förvånande dominerar skälen ”att man bytt klubb” och ”att man endast har tid för en förening” bland de som slutat men fortfarande är kvar i någon idrottsförening. Ser vi till gruppen som lämnat idrottsrörelsen är bland pojkar ”att träningstider inte passar” liksom ”att det är för mycket tävling” högre bland de som lämnat. Bland flickorna är det fler bland de som lämnat som tar upp ”att de tröttnat” (en liknande skillnad men mindre finns även bland pojkar), ”att man själv tycker att man inte platsar”, ”att det är för mycket tävling” samt ”att det är för dyrt”. Av intresse är att skillnaderna mellan de båda grupperna är små när det gäller ”att ledare inte tycker att man platsar” – mycket få anger överhuvudtaget detta – liksom ”att ledare toppar laget”. När det gäller ”dåliga ledare” tas detta också upp i ungefär lika stor utsträckning bland flickorna medan detta bland pojkar oftare tas upp av de som fortfarande är kvar inom idrotten.

Referenser

Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom? En studie av den unga befolkningen i Stockholm, Haninge, Helsingborg, Jönköping och Lidingö.** 2007, Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet och forskningsenheten vid idrottsförvaltningen i Stockholms stad.

Blomdahl/Elofsson/Åkesson/Lengheden, **Segrar föreningslivet? En studie av svenskt föreningsliv under 30 år bland barn och ungdom,** 2014, Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet och idrottsförvaltningen i Stockholm stad. (denna rapport finns också i något förkortad version i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, **Fokus 14**). Ung livsstil nr 15.

Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden, **Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet,** 2017, Ung livsstil, Stockholms universitet, Malmö stad.

Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik. En studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholm stad i jämförelse med andra kommuner,** 2017, Stockholms universitet, Stockholms stad och forskningsprojektet Ung livsstil. Ung livsstil nr 22.

Currie C, Molcho M, Boyce W, Holstein B, Torsheim T, Richter M. **Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale,** 2008, Social Science & Medicine 66 (2008).

Elofsson S, Åkesson M, Blomdahl U, Bergmark K, Lengheden L. **Ungas livsstil i låg- och högstatusområden, En studie i åldersgruppen 13-16 år. 2014 Stockholms stad.** Ung livsstil nr 14.

Elofsson m fl **Hur många vill delta i idrottsförening och hur många av dessa deltar?** Kommande rapport inom Ung livsstil.

Elofsson m fl **Hur många slutar i och lämnar föreningsidrotten? En jämförelse mellan lagidrott och individuell idrott.** Kommande rapport inom Ung livsstil.

Elofsson S, Åkesson M, Blomdahl U, Bergmark K, Lengheden L. (2020). *Vilka slutar i en idrottsförening men är kvar i en annan och vilka lämnar helt idrottsförening?* Ung livsstil rapport 31. Stockholms universitet, Stockholm stad, Malmö stad. [Vilka-slutar-i-en-idrottsförening-men-är-kvar-i-en-annan-idrottsförening-och-vilka-slutar-helt-i-idrottsförening-002.pdf \(unglivsstil.org\)](#)

Elofsson S, Åkesson M, Blomdahl U, Lengheden L, Bergmark K. *Hur många vill delta i idrottsförening och hur många av dessa deltar?* Ung livsstil, kommande rapport.

Larsson, B, **Ungdomar och idrotten: Tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer,** 2008, Pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet.

Lundahl, A, **Fritid och rekreation,** 1971, Låginkomstutredningen.

Nilsson, P, **Fritid i skilda världar**, 1998, Ungdomsstyrelsen.

SCB, **Fritid 1976–2002**, Rapport 103.

Thedin Jakobsson, B, **Vilka stannar kvar och varför? En studie av ungas föreningsidrottande under uppväxtåren**, 2015, Gymnastik och idrottshögskolan i Stockholm.

Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader. En studie av lönearbetes värde och kostnader**, 1987, Institutionen för social forskning vid Stockholms universitet.

Tåhlin, M, **Fritid i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor**, 1985, Riksförbundet Sveriges fritids- och hemgårdar.

Weber, M, **Ekonomi och samhälle. Förståelsesociologins grund**, 1983, Argos.

Bilaga

Tabell B.1. Den sociala bakgrundens inverkan på intresset för att syssla med idrott i idrottsförening respektive andel deltagare bland de intresserade. Resultat från binär logistisk regression – oddskvoter, signifikansnivåer och förklaringsgrad (pseudo-R²) efter kön.

Utomstående	Vill vara med i idrottsförening		Andel deltagare av de intresserade	
	Killar	Tjejer	Killar	Tjejer
<i>Familjekonstellation</i>				
Båda föräldrar	1,00	1,00	1,00	1,00
Växelvis	0,59*	1,10	0,71	0,80
Ensam mamma	1,17	0,85	0,35+	0,71
Ensam pappa	0,73	0,37	>100	0,00
Mamma + annan vuxen	0,82	0,84	0,32	0,444
Pappa + annan vuxen	0,19	1,35	>100	0,42
Annan/andra vuxna	0,78	0,27	1,56	0,63
<i>Förtroende för föräldrar</i>				
Ingen	**	+	+	
Ingen	0,37**	0,53*	0,51	1,10
En	0,67	0,88	0,41+	0,41+
Båda	1,00	1,00	1,00	1,00
<i>Socioekonomisk. bakgrund</i>				
	*			
Hög	1,41	3,43+	1,73	0,80
Ganska hög	1,81**	1,05	1,26	1,45
Medel	1,00	1,00	1,00	1,00
Ganska låg	0,88	0,69	0,72	1,46
Låg	0,61	0,57	0,72	0,32
<i>Svensk/ utländsk bakgrund</i>				
Svensk bakgrund	1,00	1,00	1,00	1,00
Svag invandraranknytning.	0,71	0,97	0,43+	1,15
Andra gen. inv.	1,00	0,66	0,47*	0,31**
Första gen. inv.	1,06	0,85	0,31**	0,36*
<i>Områdestyp</i>				
Höginkomstområden	1,29	1,67	1,10	2,29
Medel	1,00	1,00	1,00	1,00
Låginkomstområden	1,09	1,33	0,94	2,48
Pseudo R ²	9,3	8,3	21,4	22,8

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Eskilstuna
kommun

Ung livsstil